

Motion till riksdagen 2006/07:Fö218

av **Jan Lindholm (mp)**

Elrelaterad ohälsa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en kommission för att säkerställa fakta om ohälsa och el.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att i PBL skapa utrymme för kommuner att freda lågstrålande områden.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om problemen med att miljöbalken inte självklart omfattar den växande ohälsan kring el.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att säkerhet måste vägleda svensk myndighetsutövning.

¹ Yrkande 2 hänvisat till CU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Alltfler kommuner inser att de inte kan skydda sina medborgare, så som de enligt socialtjänstlagen är skyldig att göra, från den ohälsa som alltfler individer drabbas av på grund av alltmer vanligt förekommande icke joniserande strålning framför allt från digitala signalkällor. Kommunernas oförmåga att fullgöra sin skyldighet har flera orsaker. Här några av dessa orsaker:

- ? Det saknas kunskap om orsakerna till att alltfler individer i vårt samhälle drabbas av olika former av ohälsa tydligt kopplat till icke-joniserande strålning främst från digitala källor. Den mycket låga energi denna strålning har gör att många forskare har svårt att hitta förklaringar.
- ? Strålningsfria eller lågstrålande områden där personer som drabbas allvarligt skulle kunna rehabilitera sig eller välja att leva i kan inte med dagens regelverk skyddas av kommuner som vill göra det. PBL behöver ses över för att göra detta möjligt.
- ? Miljöbalkens försiktighetsprincip har av Miljööverdomstolen tolkats så att endast oron för ohälsa ska vara tillräcklig för att utbyggnad som genererar joniserande strålning, t.ex. mobilmaster, ska betraktas som miljöfarlig verksamhet. Detta synsätt tillämpas dock inte och hänsyn enligt miljöbalken tas inte.
- ? Svenska myndigheter har en benägenhet att dra för stora slutsatser av befintlig forskning. När det gäller mobiltelefoni anser man den ofarlig trots att stor osäkerhet råder beträffande forskningsläget. När t.ex. SSI konfronteras med detta medger man motvilligt att forskningsläget inte är säkert. Att osäkerheten inte erkänns är ett rättssäkerhetsproblem.

Förslag till åtgärder

Kommission

Alltför många individer är i dag interna flyktingar i vårt land på grund av det hot för sitt liv de upplever hänger samman med ökat inslag av elektrifiering av miljön. Många lider även av lindrigare ohälsa som de uppfattar har klar koppling till el. Att ge sig på att förklara ska man inte göra i en motion, men grovt kan man säga att det handlar om ett ökat inslag av digitala signaler och icke-joniserande strålning med mycket litet energiinnehåll men med höga frekvenser. Ohälsan kopplat till detta är ett faktum, den växer och har blivit ett folkhälsoproblem av mått. Orsakssambanden är dock oförklarade. Forskningen är inte entydig utan olika bilder kan fås beroende på vart man vänder sig. Det mesta av den forskning som sker finansieras av mobilindustrin, vilket gör den tvivelaktig. Rådande sanning tycks variera mellan länderna även inom EU. För att få ett underlag för beslut borde regeringen tillsätta en kommission i samverkan med elöverkänsligas riksförbund för att säkerställa fakta kring problemens omfattning, karaktär och vad som faktiskt är klarlagt re-

Fel! Okänt namn på

spektive inte på kunskapsområdet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Lågstrålande områden och PBL

Att kommuner i dag inte har laglig rätt att freda s.k. lågstrålande områden eller strålningsfria områden rimmer illa med den skyldighet kommunerna har att värna sina medborgares hälsa. Exploatering går alltid före skyddet av människans hälsa, vilket är orimligt. De förslag till åtgärder som finns på detta område i den pågående översynen av PBL måste tas upp av regeringen. Riksdagen bör ge regeringen till känna att regelverket i dag inte ger kommunerna tillräckliga möjligheter att freda områden från icke-joniserande strålning samt att lagstiftningen måste förändras och bli tydlig när det gäller att ge kommunerna den möjligheten.

Försiktighetsprincipen

EU:s försiktighetsprincip är inarbetad i miljöbalken, och dess användning styrs av detta. Vissa lagstiftningsområden, exempelvis strålskyddslagen, anses av många inte omfattas av försiktighetsprincipen. Det är viktigt att lagstiftning är enkel och tydlig men även att den uppfattas som relevant av medborgarna. Utfallet i alla de mål som bedrivs av grupper runtom i landet som kämpar för sina anhörigas liv gynnar inte laglydnad. Man uppfattar lagen som godtycklig och orimlig. Hur många internflyktingar måste vi ha i landet innan de som tillämpar lagen uppfattar ett hot mot människors hälsa? Regeringen bör förelägga riksdagen ett förslag om ett förtydligande så att ingen tvekan ska behöva råda vid tillämpningen att försiktighetsprincipen självklart gäller även vid ohälsa förorsakad av el.

Myndighetsutövning måste bygga på säker information

Osäkerheten beträffande kunskapsläget kring ohälsa på grund av el går inte att säkert utläsa i den information som SSI sprider. Ansvarsfördelningen mellan Socialstyrelsen och SSI vad gäller strålningens effekter på hälsan kan förefalla oklar. Tyvärr vill samhällets olika organ gärna framstå som en större garant för säkerhet än de har grund för att göra. Att det finns kunskap lugnar de otrygga, och därför är det lätt att överdriva sitt kunskapsläge i välmenande syften. När samhällets olika organ har en uppfattning och den fria forskningen en annan är det extra lätt hänt att offentliga organ backar upp varandra mer än de har underlag för att göra. Det är därför av mycket stor vikt att offentliga organ är självkritiska och ifrågasättande samt att man alltid öppet redovisar de osäkerhetsfaktorer som finns inom det underlag man grundar sina slutsatser på. Detta är bl.a. nödvändigt för att andra av samhällets organ självständigt

Fel! Okänt namn på

ska kunna bedöma tyngden i de slutsatser som offentliga organ drar. Det är viktigt att riksdagen klargör för regeringen att osäkerheter i allt beslutsunderlag som används i offentlig maktutövning redovisas öppet och tydligt. Detta bör riksdagen anvisa som en väg att höja säkerheten.

Stockholm den 26 oktober 2006

Jan Lindholm (mp)